

Het exploderende mannetje

'Ik heb het hartje aangevinkt, maar bedoel natuurlijk niet dat ik je bericht geweldig vind. Ik denk aan jullie.'

Voor de Facebookklozen onder ons: dit was een reactie onder een verdrietige FB-post. Je kunt op berichten reageren met de symbolen duimpje (leuk), huilebalk (verdrietig), roodhoofd (boos), huilie (verdrietig), open mond (verbluft) en het eerdergenoemde hartje (geweldig).

In de praktijk gebruiken we de symbolen vaak voor andere boodschappen dan de schriftelijke uitleg van Facebook aangeeft. Het hartje zie je vaak als een 'ik denk aan je', 'wat lief van jou', of 'digitale knuffel'. Een discrepantie tussen betekenis en uitleg is bij Facebook meestal geen drama. Uit de context of door de afzender weet je wat iemand bedoelt.

Anders wordt het als je de informatie nodig hebt om risico's in te schatten, zoals in onze Arbowereld. Op zich gaat dit heel vaak goed.

Over het witte wegrennende mannetje op de groene achtergrond kan geen misverstand bestaan. Ik heb nog nooit gehoord dat iemand de vluchtroute verwarde met, laten we zeggen, een atletiekbaan.

Volkomen duidelijk zijn ook de ronde blauwe borden met daarop persoonlijke beschermingsmiddelen als helmen, gehoorbeschermers, brillen en veiligheidsschoenen. Bij de adembescherming mis je natuurlijk informatie over het type filter. En bij handschoenen wil je echt meer weten over het soort en de dikte van het materiaal. Maar dat je iets moet, is duidelijk.

De eigenschappen van gevaarlijke stoffen worden in heel de wereld uniform aangeduid door wiebertjes met een rode rand. Ook daar gaat het voor de meeste symbolen prima. Het pictogram voor bijtend/oxiderend is erg goed gelukt. Je hebt de neiging om je hand terug te trekken bij het zien van de druppels die vanuit een reageerbuis op een hand dreigen te vallen. Au.

Ook het dode visje: volstrekt duidelijk.

Maar wat had men in gedachten bij het uitroepteken? Pas op! Voor wat? Voor stoffen met een gezondheidseffect op korte termijn. Mwah, geen topper.

Het symbool dat wat mij betreft de kroon spant, is dat van het exploderende mannetje: het poppetje met in zijn borstkas een uitstralende bol. In de praktijk zien veel mensen hem als hét symbool voor kankerverwekkende stoffen. Dat kan kloppen. Maar het symbool kan ook staan voor schadelijk voor de voortplanting, dodelijk als druppels bij inslikken in de longen komen, inademen kan leiden tot overgevoeligheid, en zo voort en zo verder. Het staat voor alle gezondheidseffecten op lange termijn. Dit manneke is niet te vertalen zonder de bijbehorende H(ealth)-zin.

Nu ik erover nadenk, is het best irritant. Een plaatje zegt meer dan duizend woorden, behalve als het gaat om stoffen waar je ziek van wordt. Dan kun je met de pictogrammen voor zowel de gevaren als de bescherming niets zonder extra uitleg.

Gevaarlijke stoffen. Machtig interessant, veelomvattend, maar zelden in één beeld te vangen. We weten dus wat ons te doen staat: leesbril op en verder kijken dan je neus lang is. «

